

Формування системи розвитку інноваційної діяльності бізнесу

**Усенко Н.М. ст. викладач кафедри економіки
підприємства та організації бізнесу Харківський
національний економічний університет
імені Семена Кузнеця**

За всіх можливих змін конфігурації суспільного прогресу у світі, його основним джерелом, рушійною силою був і залишається науково-технічний прогрес, викликаний людськими потребами та людським інтелектом. Зміни в економіці України проходило з недооцінкою науково-пошукового й інноваційного чинників розвитку як у виробничо-економічній сфері, так і в ширшому аспекті – при виборі шляхів і засобів розвитку соціально-економічної системи країни. Тому необхідно відповідальніше поставитися до інноваційної складової перетворень у всіх галузях – науці, технологіях, виробництві, управлінні, інституційних системах, організаційно-економічних формах, соціальних рішеннях, комунікаціях.

Питанням дослідження впливу науково-технічного прогресу, інновацій та інвестицій на економічний розвиток присвячено чимало робіт зарубіжних і вітчизняних економістів: С. Кузнеця, Е. Менсфілда, Г. Менша, У. Ростоу, К. Оппенлендера, Й. Шумпетера, С. Глазьєва, Н. Кондратьєва, Л. Оголевої, Н. Краснокутська, О. Бондаренко, О. Луцків та інші.

Разом з тим, аналіз опублікованих з даної проблеми робіт дозволив зробити висновок про недостатнє наукове і практичне розкриття питань формування концептуальних і методичних підходів до вирішення завдання інноваційного розвитку в сучасних умовах економіки, для якої характерний гострий дефіцит інвестиційних ресурсів.

Метою роботи є обґрунтування структури системи розвитку інноваційної діяльності підприємства на основі узагальнення існуючих підходів, а також виявлення елементів управляючої підсистеми, як однієї з її складових.

Аналіз робіт зарубіжних та вітчизняних науковців показав, що однозначного універсального визначення поняття

“інновації” не існує – різні вчені нерідко трактують його в залежності від об’єкта і предмета своїх досліджень. У багатьох підходах не розкривається економічна сутність інновації, немає чітких критеріїв її визначення з позицій економічних результатів. Це призводить до виникнення суперечностей у розумінні та використанні цього поняття. Що стосується інновацій, то зараз тільки технологічні – мають системний опис у міжнародних стандартах [1, 2, 3, 4].

Проте інновації стають одним із головних елементів теоретичних сценаріїв і практичної реалізації сучасного науково-технічного прогресу, поступово займаючи позиції капіталовкладень, що функціонують багато років як головний фактор економічного зростання. Принципове підвищення ролі інновацій викликано зміною ринкової ситуації, і ця обставина визначає особливості взаємодії інновацій і ринку на сучасному етапі.

Системний підхід можна назвати універсальною методологією наукового пізнання, що одержав розвиток в ході природного прогресу науки. При цьому необхідно відзначити особливе значення системного підходу для аналізу соціально-економічних явищ і процесів. Інноваційні системи, у порівнянні з технічними та природними системами, відрізняються більше високим порядком складності, винятковим різноманіттям взаємозв’язків, рівнем організації й, у той же час рівнем невизначеності. Система інноваційної діяльності – це, безумовно, складно організована соціально-економічна система [1, 2, 5, 6, 7].

Система характеризується ієрархічністю, багатоступеню, окремі рівні системи обумовлюють певні аспекти її поведінки. Окремо необхідно вести мову про взаємозв’язки елементів в межах інноваційної системи. Оскільки система вважається апіорі відкритою, то вона, з одного боку, має містити певні підсистеми, а з іншого – бути підсистемою, невід’ємним елементом більших систем. Обидві ці властивості притаманні інноваційній системі економіки, що вимагає їх урахування при розгортанні нових форм фінансового забезпечення.

Процес формування економічних відносин вимагає

підвищення ролі науково-технологічної сфери й зумовлює об'єктивну необхідність формування механізму управління створенням основних результатів науково-технічної та інноваційної діяльності як складової загального господарського механізму. Виходячи з базових положень системного підходу у механізмі управління створенням наукоємної продукції доцільно розглядати:

критеріально-цільову складову (забезпечує трансформацію мети управління у конкретні завдання, узгодження основних цілей та напрямів державної науково-технічної та інноваційної політики з цілями конкретного розробника, визначення бажаних результатів, розробку дерева цілей);

організаційно-технологічну складову (забезпечує узгодження між критеріями, факторами, методами і ресурсами, охоплює організаційні та технологічні відносини і містить організаційну структуру, структуру технологічного процесу, організаційні форми, методи, функції управління, форму зв'язків з державними інститутами);

економічну складову (забезпечує узгодження методів управління з ресурсами управління і визначає форму власності на отримані результати, механізм ціноутворення, господарську самостійність об'єкту управління) [1, 3, 5, 9].

Таким чином, в роботі було досліджено сутність інновацій та інноваційного процесу як цілісної системи, з урахуванням взаємозв'язку всіх елементів, доведена необхідність розширення ієрархії системи інноваційного розвитку, виходячи з базових положень системного підходу запропонований механізм управління створенням наукоємної продукції бізнесу.

Список використаних джерел

1. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: Навч. Посібник. Київ : КНЕУ, 2003. 504 с.
2. Ансофф И. Стратегическое управление. Москва : Экономика, 1989. 519 с.
3. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. Посібник. Київ : Каравела, 2008. 432 с.

4. Йохна М.А. Економіка і організація інноваційної діяльності: Навчальний посібник. Київ : Видавничий центр „Академія”, 2005. 400 с.

5. Бондаренко О.А. Модель інноваційної сприйнятливості та готовності до інноваційного розвитку промислового підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2015. № 3. С. 111 – 115.

6. Михайлова Е.А. Технологии управления разработкой и запуском новых продуктов. *Менеджмент в России и за рубежом*. 2000. №6. С. 93 – 104.

7. Кононюк А. Е. Системология. Общая теория систем. Київ : Освіта України, 2014. 564 с.

8. Куц О.Є. Основи системного управління інноваційними процесами на підприємстві. *Економіка: проблеми теорії та практики*. Дніпропетровськ : ДНУ, 2002. Спецвипуск. С.18 – 25.

9. Луцків О. М. Проблеми інституційного забезпечення інноваційного розвитку в Україні. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”*. Серія: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. № 899. С. 58 – 64.